

pimprlové divadélko, se kterým si potom často hrály a později i vymyslely vlastní hry. Ale když vyrostly a historie se opakovala, že opět jejich děti dostaly mnohem pestřejší loutkové divadlo, ty už si s ním vůbec nehrály, protože už je mnohem více přitahovala televize. I tam se sice někdy královna mění na čarodějnici a král na škrhołu, ale nejčastěji se tam mihá množství kaspárků... Nechme však stranou vzpomínky i text písně. Co pro Vás dnes znamenají Vánoce a kde je zvyknete trávit?

Samozřejmě, že doma v Brně. Ale vždycky nás to i v těch svátečních vánočních časech táhne na Valásko. Tam je také naše druhé zázemí a většinou hned po Vánocích tam odjíždíme. Je to spojeno s přírodou, se

běžkách na novoroční túru na Javorníkách, na hřebenovku, to si nedám ujít a zvlášť v tomto přelomu bych to nechtěl zmeškat.

Jak často jezdíte na Slovensko?

Velice rádi bychom jezdili i častěji, protože se nám tady hraje bezvadně a publikum je vynikající. Ale máme trošičku pocit, že přece jenom nás tu trošičku málo znají. Od převratu je i zde velká komercializace kultury a přece jenom naše frekvence ježdění na Slovensko je mnohem menší než bývala. Nás lidi v Čechách a na Moravě znají především z koncertů, protože to, co hrajeme, se v médiích - v rozhlasu

ZRNKO MELODIÍ V MORAVSKÉ TÓNINĚ

Sourozenci Hana a Petr Ulrychovi patří do kategorie nenapodobitelných stále česko-moravské hudební scény. Jejich písně posouvají všechny možné tradiční i moderní hudební žánry do polohy blízké moravskému folkloru, a možná i proto se v rozhlase nehrají tak často. O to větší vzácností je slyšet jejich hudbu živě v podobě, jakou - podle mého názoru - věrně nedokáží zachytit ani nejmodernější audionosiče.

Začátkem listopadu se znovu vydali na „šňůru“ po slovenských městech, aby osobně představili slovenskému publiku nejnovější album s názvem Malé zrnko pisku. Současně, jak v úvodě recitálu připomínají, aby tak spolu oslavili dvě jubilea - společných sourozeneckých 105 let a 35 let účinkování. Pro Českou besedu odpovídá Petr Ulrych:

V recitálu vzpomínáte na chvíle, kdy dvě děti našly pod stromčkem ručně vyřezávané

sněhem, pokud je, a tak dále. Samozřejmě často také hrajeme i na vánočních koncertech.

A Nový rok? Letos se třemi nulami bude nějakým způsobem výjimečný?

*Vše dobře
společně*

Hana Ulrychová

Petr Ulrych

Ne, v žádném případě. Ani nemilujeme nějaké velké hlučné silvestry a ani toto datum nás nepřinutí k tomu, abychom ho nestrávili, jak už jsem řekl, v přírodě. Pokud se dá, pravidelně chodím na

Petr Ulrych (narozen 21. února 1944 v Hradci Králové) začal vystupovat během studia leteckého konstruktérství v Brně. Ze studentského divadélka se později zrodila hudební skupina Vulkán. V té době s ním začíná zpívat jeho sestra Hana (31. března 1949 Liberec). Oba mají hudební vzdělání po otci - tenoristovi Janáčkovy opery v Brně, po mamince zdědili lásku k lidové hudbě. Koncem 60. let jejich skupina Atlantis, která hraje bitovou hudbu v angličtině, často hraje v západním Německu, kde dostává první nabídky renomovaných producentů. Za píseň proti vstupu sovětských vojsk však od roku 1970 následuje zákaz činnosti, až za nějakou dobu je přichýlí Orchestr Gustava Broma. Zlom nastává v roce 1976, kdy s písní Javory vyhrávají Bratislavskou lyru. Od té doby jejich tvorba vychází z moravské lidové melodiky, kterou zvyrazňuje nástrojové složení doprovodné skupiny Javory (cimbál, basa, housle, flétna). Od začátku 90. let vydali 9 CD a MC nosičů, na nichž se vracejí i k úspěšným nahrávkám z minulosti. Reprezentační průřez jejich tvorbou s více než 100 písněmi vyšel letos v knize Zpěvník Hana a Petr Ulrychovi: Písně 1964-1999. Jejich vystoupení organizuje Agentura Ulrychovi - Javory na brněnském tel. čísle 4122 5394. Petr má ze dvou manželství tři dcery a nejmladšího 16-letého syna, Hana jednu dceru.

a televizi - hraje poměrně málo. Takže rádi bychom jezdili více, stačí jednoduše nám dát vědět.

Hudebníci nemají rádi skatulkování podle žánrů a většina tvrdí, že hudba existuje pouze dobrá a špatná. Vašemu stylu bývalo nejméně přičteno označení moravský folk, souhlasíte s ním i dnes?

Ani já to nezařazuji nikam. Už jen proto, že prvních asi deset roků jsme se snažili dělat více bitovou hudbu, pak jsem se začal zabývat lidovou hudbou a především moravským folklorem. A ten nás hlavně v posledních zhruba pěti letech přivedl dál na východ k folkloru, jaký se hraje například na Balkáně, ale stejně tak i ke staré židovské muzice, gruzinským a arménským písním. Takže dnes je to znovu hudba více do světa, ale už ne na Západ, který nám připadá jako velice vyždímaný. O afroamerické muzice už snad bylo všechno řečeno a je velice těžké přijít s něčím novým. Proto jsem přesvědčen, že v příštím tisíciletí přijdou ke slovu právě etnické hudby, které svůj potenciál ještě nevyčerpaly, neboť zdaleka nejsou tak komercializované.

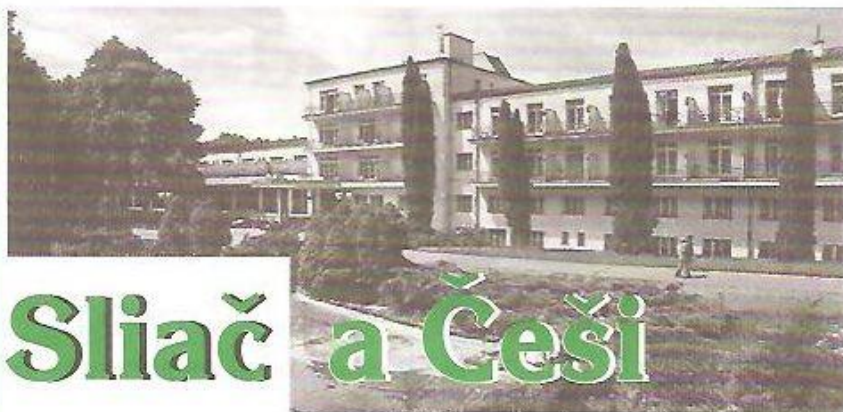
Vaše poslední album stejně jako recitál, s nímž vystupujete ve slovenských městech, má název podle židovské písničky Malé zrnko pisku...?

Především bych chtěl říci, že celé album je postaveno na nové tvorbě. Chceme ukázat, že i když je nám s Hankou dohromady už 105 roků, nemíníme zpívat jenom staré známé písničky, a že pořád máme co říci. Malé zrnko pisku je vlastně jakási naše deska údělu, ale není smutná, spíše hravá, jak to u starých židovských písní bývá. Odrážely nejen ten často nelehký osud v jejich diaspoře, ale Židé se vždy při zpěvu dokázali i odvázat a povznést se nad všechny útrapy jakýmsi druhem naděje a hravosti.

Na závěr bych vás chtěl požádat o novoroční vlns pro čtenáře České besedy...

Moje přání všem je, aby lidé začali víc vnímat pojem kultura. Aby znovu zjistili, že všechno nejsou jenom peníze a že spoustu krásných věcí člověk může najít prostřednictvím kultury. A současně, že prázeklad kultury je v přírodě, kde je všechno obsažené, a pokud si přírodu uhlídáme, budeme mít vždy zrcadlo toho, co by nás dostalo z extrémů a výchylek moderní doby do přirozeného normálu.

Jiří Výborný
Foto: archiv

Procházíme kolonádou a parky sliachských lázní, absolvujeme léčebné procedury, popijeme minerální vodu, odpočíváme, cítíme, jak se nám vrací síla, zdraví. Postojíme vždy u pamětní tabule věnované spisovateli B.Němcově, která zde v letech 1852 a 1855 hledala a našla úlevu v nemoci i utrpení. Posloucháme zpěv ptactva, vnímáme rozhovory. Vedle slovenštiny a maďarštiny sem tam zazní také čeština. V době společného státu zde hledalo zdraví daleko více českých pacientů.

Po roce 1993 nastal rapidní pokles. No stejně Češi zůstali trvalou tradicí těchto lázní na Pohroní. Kdysi vliv Čechů byl výrazný, a to zejména v meziválečném období v letech 1919-1938. To byl vůbec zlatý věk těchto lázní, které tehdy měly dobrý zvuk v celé Evropě. Jejich vlastníky byli jak československý stát, tak i několik soukromých podnikatelů. Záleželo jim na tom, aby uspokojili každého, kdo sem přišel. Léčebná sezóna začínala v polovině května a končila koncem září. Hosté věděli, že tyto lázně mají bohatou tradici sahající až do středověku, ale zejména od 17. století se urychlil jejich rozvoj. V druhé polovině 19. století

už sliachské lázně patřily k nejlepším na půdě Uherska. Již tehdy sem přicházeli i hosté z Čech, Moravy a Slezska, též z jiných zemí Rakouska-Uherska. Vztah místního obyvatelstva a zaměstnanců byl však k Čechům zvlášť přátelský.

Vznik ČSR otevřel nové lepší možnosti pro jejich rozvoj. Část léčebných objektů v roce 1922 zakoupil čs. stát, který měl potom zásadní vliv na jejich rozvoj v následujících desetiletích. Tehdy patřily k špičkovým lázním a majitelé se je snažili maximálně udržet na vysoké úrovni a dále je modernizovali. Lázně nabízely 33 °C teplý hlavní pramen a pět minerálních pramenů, které vracely zdraví. Léčily se zde srdcové, nervové, ženské i vnitřní choroby s dobrými výsledky. Na vysoké

úrovni byl zdravotní dozor a všechny služby. Od pražského rychlíku vítali zřizenci hosty a plně se o ně postarali. Hotely nabízely čisté pokoje, restaurace dobrou stravu, kavárny chutné zákusky, přiměřenou hudbu, dalo se tančovat, anebo hudbu poslouchat v parku i u pramenů. Byly tu bohaté kulturní programy, tanečníci, žongléři, kouzelníci, zpěváci. Do sliachských lázní přijížděli z Čech poslanci, senátoři, vysocí úředníci, právníci, spisovatelé, malíři, herci a jiní. Češi Slovákům pomáhali po vzniku ČSR i v oblasti zdravotnictví a lázeňství. Přišli i mnozí odborníci z Čech a Moravy, protože po převratu hodně Maďarů odešlo a nebylo dost slovenských odborníků. Končnou Češi takto zvelebují slovenské prostředí. Působili zde lékaři J.Veselý, V.Kučera, I.Procházka a zejména šéflékař MUDr.L.Pražák, který psal i odborné studie. O park se vzorně staral vedoucí zahradník J.Trachta, v truhlářské dílně pracoval zkušený F.Škarbuška a pan E.Kopecný napekl chléb a rohlíky, na něž každý vzpomínal.

Sliachské příjemné prostředí přivábilo významné české osobnosti. V roce 1922 zde krátce pobyl prezident T.G.Masaryk. Spokojen byl s pobytem i hudební skladatel a dirigent O.Nedbal, malíř V.Špála, komik a herec V.Burian a řada dalších. Mezi pravidelné hosty patřil olomoucký starosta dr.R.Fischer, který psal verše, vedl cvičení ve "vzduchoplavbě". Přišel i K.Plicka s fotoaparátem, protože ho zaujala architektura Palace, Československému státu záleželo na rozvoji lázní, a proto se postavil restauračně-hotelový komplex Palace, projektovaný pražským architektem R.Stockerem, čímž vzniklo jedinečné dílo patřící k nejmodernějším svého druhu ve střední Evropě.

V lázních se podporovala česko-slovenská vzájemnost. Seznamovali se Slováci i Češi. Do lázní z Hájniků přicházela staříčká Anna Jombiková, aby hostům vyprávěla o svých vzpomínkách na Boženu Němcovou, které nosila z hájnické fary smetanu a pacientům nosovala na prodej místní výšivky. Mezi slovenskými a českými zaměstnanci panovala vzájemná kolegiálnost. Když nastaly drsné dny v roce 1938 a začátkem roku 1939, většinu zaměstnanců to nebylo milé, zejména nelíbě nesli nucený odjezd téměř všech Moravanů a Čechů.

Dochovaná dokumentace dokazuje, že léta 1918-1938 znamenala zlatou éru sliachských lázní a opodstatněné se jim říkalo perla Pohroní. A v tom byla a zůstala i česká stopa.

Milan Gajdós
Foto: archiv